

Bijlage A: inhoudsvereisten milieurapport

Uit: *Strategische milieubeoordeling. Aandachtspunten inzake de toepassing van de Europese Richtlijn 2001/42/EG voor Strategische milieubeoordeling. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, juli 2004.*

De EU-richtlijn geeft tien inhoudseisen voor het milieurapport. Voorop zij gesteld dat de richtlijn SMB voor het begrip milieu een brede uitleg hanteert. Wanneer gesproken wordt van milieugevolgen, worden daaronder ook de gevolgen voor natuur, landschap, cultureel erfgoed of externe veiligheid verstaan.

- a. **Een schets van de inhoud en de belangrijkste doelstellingen van het plan of programma en het verband met andere, relevante plannen en programma's.**
De doelstellingen kenmerken plannen en programma's, het gaat hier om de doelstellingen van het plan of programma zelf, in het milieurapport moeten zij expliciet worden vermeld.
- b. **De relevante aspecten van de bestaande situatie van het milieu en de mogelijke ontwikkeling daarvan als het plan of programma niet wordt uitgevoerd.**
Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu met een beschrijving van die toestand indien het plan of programma niet wordt uitgevoerd, wat bij m.e.r. het zogenaamde nulalternatief is.
- c. **De milieukeurmerken van gebieden waarvoor de gevolgen aanzienlijk kunnen zijn.**
Bij deze eis moet worden gedacht aan Habitatrichtlijngebieden, maar ook de milieukeurmerken van andere gebieden moeten worden beschreven, waarvoor het plan of programma negatieve milieugevolgen kan hebben.
- d. **Alle bestaande milieuproblemen die relevant zijn voor het plan of programma, met inbegrip van met name milieuproblemen in gebieden die vanuit milieuoogpunt van bijzonder belang zijn, zoals gebieden die op grond van de Richtlijnen 79/409/EEG en 92/43/EEG zijn aangewezen;**
Het gaat om een beschrijving van de bestaande milieuproblematiek, de genoemde richtlijnen zijn de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en de Habitatrichtlijn (92/43/EEG).
- e. **De op internationaal, communautair of nationaal niveau vastgestelde doelstellingen ter bescherming van het milieu, welke relevant zijn voor het plan of programma, alsook de wijze waarop met deze doelstellingen en andere milieuoverwegingen rekening is gehouden bij de voorbereiding van het plan of programma.**
Het gaat hier om milieudoelstellingen die al elders zijn vastgelegd en bepalend zijn voor het plan of programma.
- f. **De mogelijke aanzienlijke milieueffecten, bijvoorbeeld voor de biodiversiteit, bevolking, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, lucht, klimaatfactoren, materiële goederen, cultureel erfgoed, met inbegrip van architectonisch en archeologisch erfgoed, landschap en de wisselwerking tussen bovengenoemde elementen.**
De beschrijving van milieu-effecten (waaronder secundaire, cumulatieve, synergetische, blijvende en tijdelijke, positieve en negatieve effecten, alsmede effecten op korte, middellange en lange termijn) vormt de kern van het milieurapport.
- g. **De voorgenomen maatregelen om aanzienlijke negatieve effecten op het milieu van de uitvoering van het plan of programma te voorkomen, te beperken of zoveel mogelijk teniet te doen.**
- h. **Een schets van de redenen voor de selectie van de onderzochte alternatieven en een beschrijving van de wijze waarop de beoordeling is uitgevoerd, met inbegrip van de**

moeilijkheden die bij het verzamelen van de vereiste informatie zijn ondervonden (zoals technische tekortkomingen of ontbrekende kennis).

i. Een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen.

Een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen is bedoeld om onvoorziene negatieve gevolgen in een vroeg stadium te kunnen identificeren en passende herstellende maatregelen te kunnen nemen.

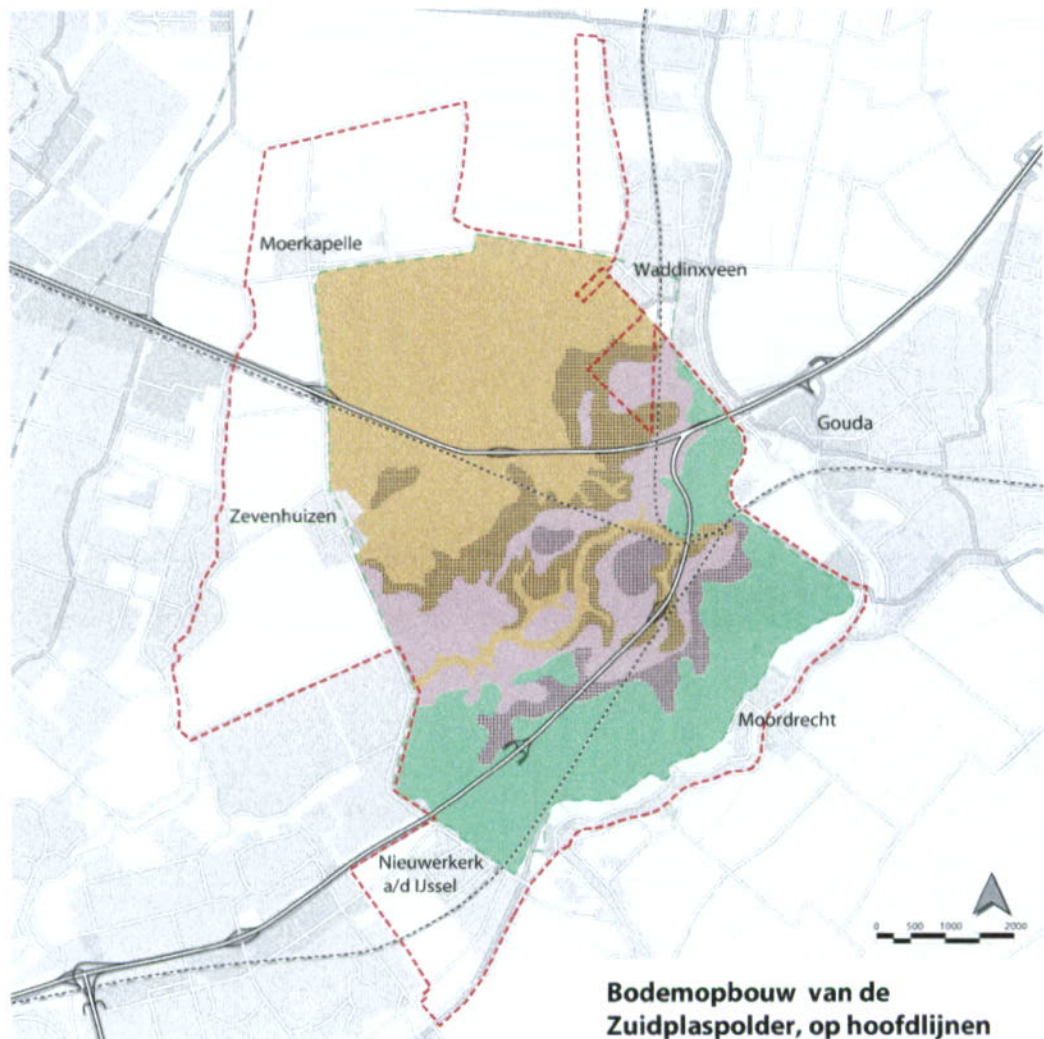
j. Een niet-technische samenvatting van de in de bovenstaande punten verstrekte informatie.

Inhoudelijk lijkt een milieुरapport sterk op het MER. Naast het belangrijke verschil dat het zogenaamde meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) niet is verplicht op grond van de richtlijn SMB, bestaat er op een aantal punten accentverschillen tussen het milieुरapport en het MER. Zo is in het kader van het MER niet verplicht om in te gaan op het verband van de activiteit met andere, relevante plannen of soortgelijke vereisten (hierboven onder a) en is het bij het MER niet verplicht in te gaan op de gevolgen voor biodiversiteit (hierboven onder f). Daarnaast moet in het milieुरapport worden ingegaan op de milieugevolgen van het plan en de alternatieven, terwijl in het MER moet worden ingegaan op de milieugevolgen van de m.e.r.-plichtige activiteit. Het milieुरapport ligt bovendien doorgaans op een hoger aggregatieniveau dan het MER, zodat de inhoud van een milieुरapport doorgaans globaler en minder gedetailleerd zal zijn. Vaak zullen deze accentverschillen bij de toepassing geen grote problemen opleveren. Wel is het van belang om hier nauwkeurig aandacht aan te besteden. Bij het opstellen van het milieुरapport is het daarom aan te bevelen om niet alleen de ervaringen met het opstellen van een MER te betrekken, maar ook om hierbij de vereisten van de richtlijn SMB in ogenschouw te nemen. Bij de vaststelling van een plan of programma moet rekening worden gehouden met de inhoud van het milieुरapport en met de adviezen en de inspraak van het publiek. In Nederland is deze eis in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) vastgelegd. De vaststelling van een plan is vaak ook in de Awb geregeld.

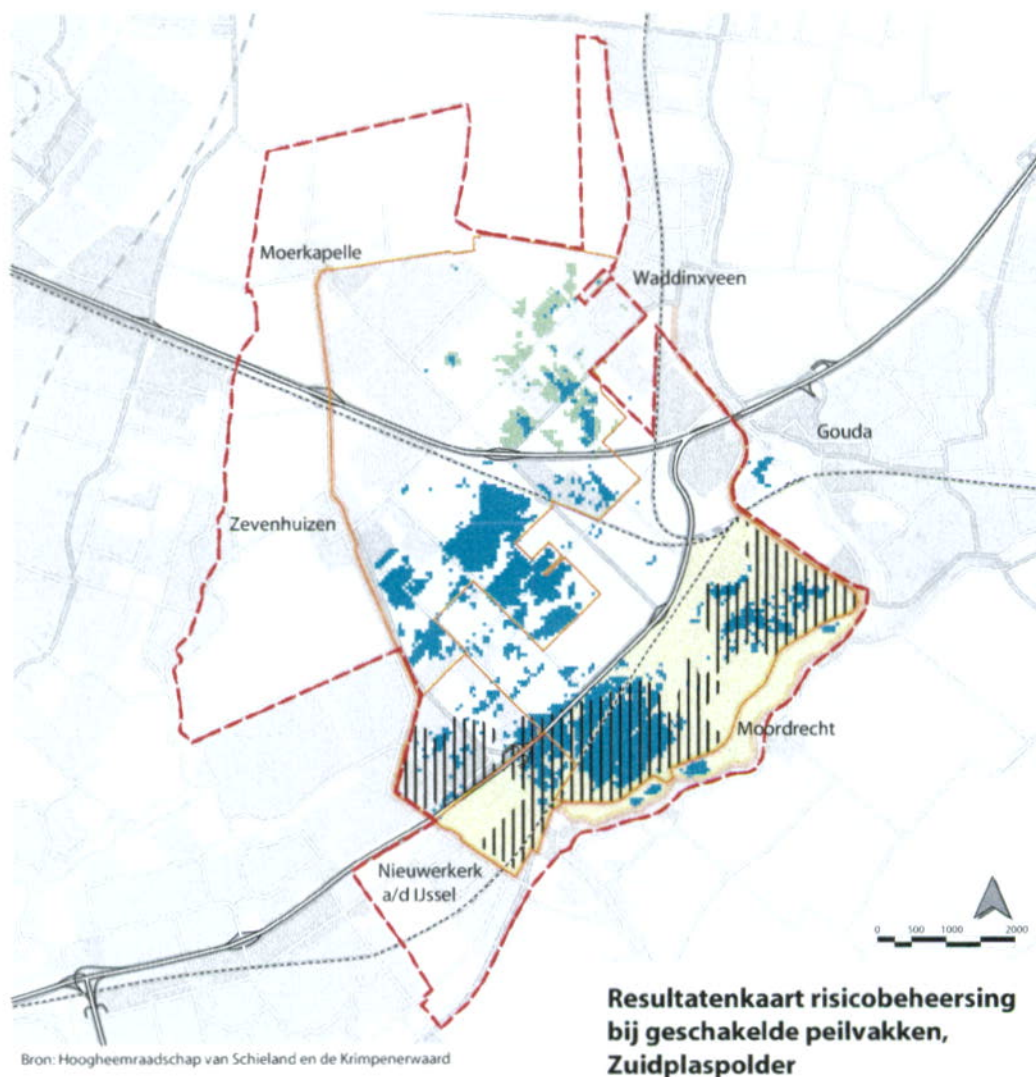
Themakaarten:

- Bodemopbouw
- Resultaten risicobeheersing bij geschakelde peilvakken
- Aquatische natuurkaart
- Milieu aandachtspunten kaart geluid, stank, externe veiligheid weg-spoortransport
- Milieu aandachtspuntenkaart kabels en leidingen.
- Waterhuishoudingskaart

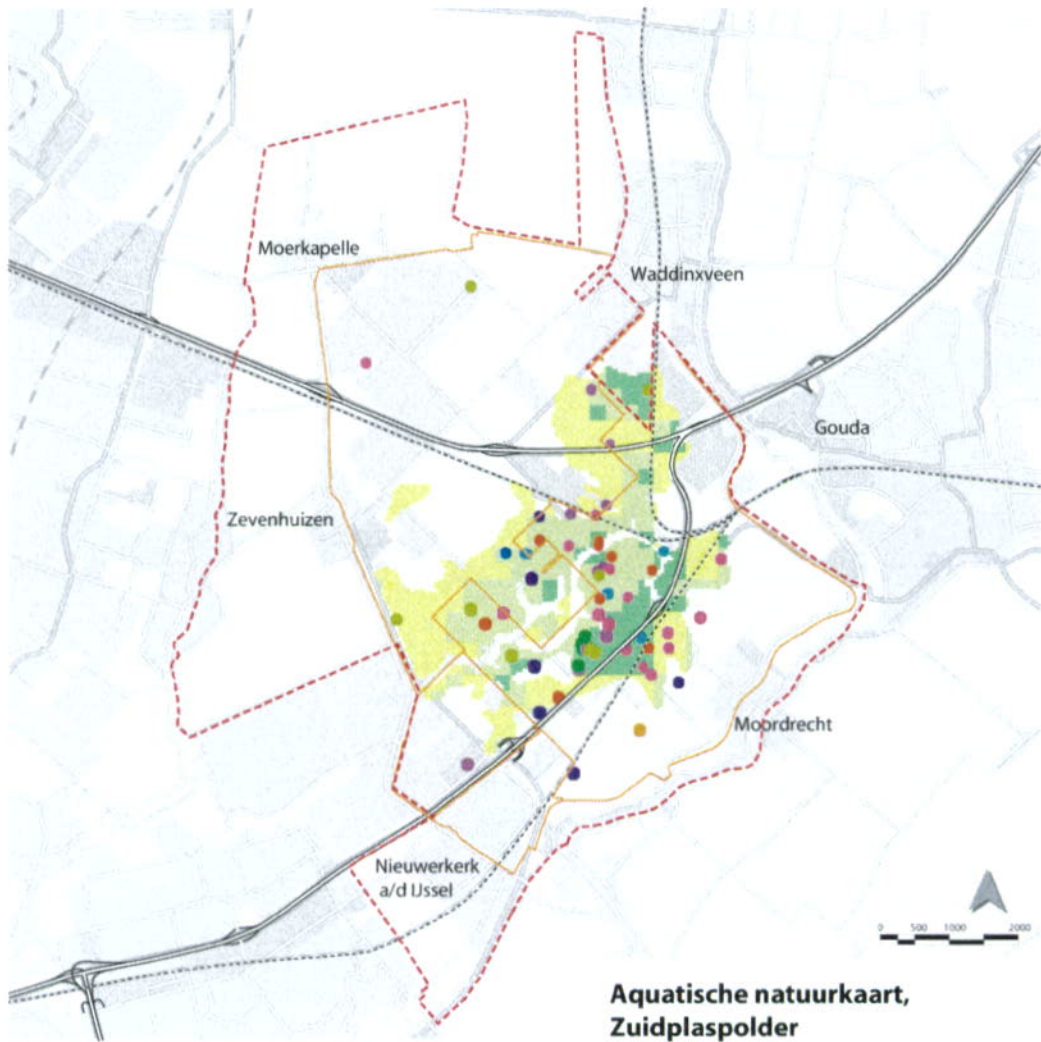
(bron: ISP, bijbehorend kaartmateriaal)

- grens ISP
- grens Zuidplaspolder
- zeeklei gronden
- moerige gronden
- katteklei
- veen gronden

- grens ISP
- grenzen beoogde geschakelde peilgebieden, na toekomstige samenvoeging
- beschermingszone voor bouwen langs dijken en kaden in acht nemen (50m)
- Risicogebied wateroverlast vanuit het oppervlaktewater bij extreme neerslag (ongeschikt voor glastuinbouw).
- Risicogebied (idem), vervalt ná koppeling watersystemen aan weerszijde van A12 / spoorlijn Den Haag - Gouda (en dan wel geschikt voor glastuinbouw).
- Risicogebied wateroverlast bij doorbraak van de waterkering langs de Hollandsche IJssel en / of de Gouwe (waterhoogte meer dan 0,5 m en weinig vluchttijd).
- Risicogebied voor opbarsting van (water)bodems als gevolg van hoge grondwaterdruk

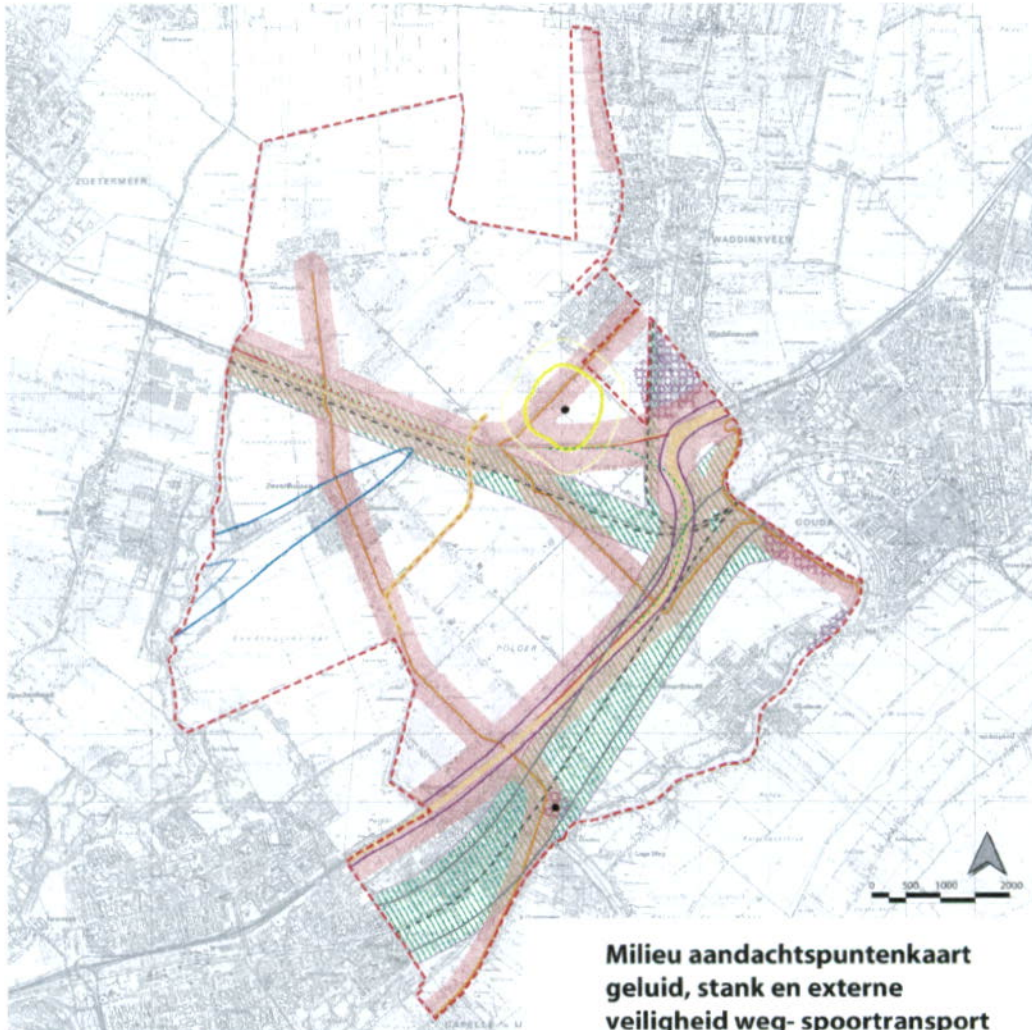

Bron: Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Aquatische natuurkaart, Zuidplaspolder

- grens ISP
 - grenzen beoogde geschakelde peilgebieden
 - Zeergeschikt voor bijzondere oever- en watervegetatie op grond van kwel en bodem
 - Geschikt voor bijzondere oever- en watervegetatie op grond van kwel en bodem
 - Geschikt voor bijzondere oever- en watervegetatie op grond van bodem
- Planten die een bijzondere waterkwaliteit aantonen
- Indicatieplanten hoogheemraadschap
 - "Brede Waterpest"
 - "Drijvend fonteinkruid"
 - "Gewoon kransblad"
 - "Glanzig fonteinkruid"

- "Haarfonteinkruid"
- "Kransvederkruid"
- "Slanke waterweegbree"
- "Vlottende bies"
- "Zittende zannichellia"

**Milieu aandachtspuntenkaart
geluid, stank en externe
veiligheid weg- spoortransport**

- Grens ISP
- Bestaande infrastructuur**
- Rijkswegen
- Provinciale wegen
- Geplande hoofdinfrastructuur N219
- Zone wegtransport gevaarlijke stoffen: individueel risico (2 x 130 m)
wegtransport van gevaarlijke stoffen vindt plaats op de A20, hierbij geldt een contour tussen de 100 en 130 meter.
- Stikstofdioxide (NO₂- 2010, jaargemiddelde)**
- > 40 µg/m³ > geen gevoelige bestemmingen toegestaan. Voor de N219 is rekening gehouden met 2 x 40 meter vanuit het hart van de weg.
- Spoorwegen
- Externe veiligheid spoor (2 x 400 meter, motivatieplicht)
- Geluid aandachtsgedieden**
- Geluidscontour wegen
- Geluidscontour spoorwegen
- Geluidszonering industrie

Ke/contourenrotterdamairport 1977 > zo min mogelijk geluidgevoelige bestemmingen

- 20
- 35

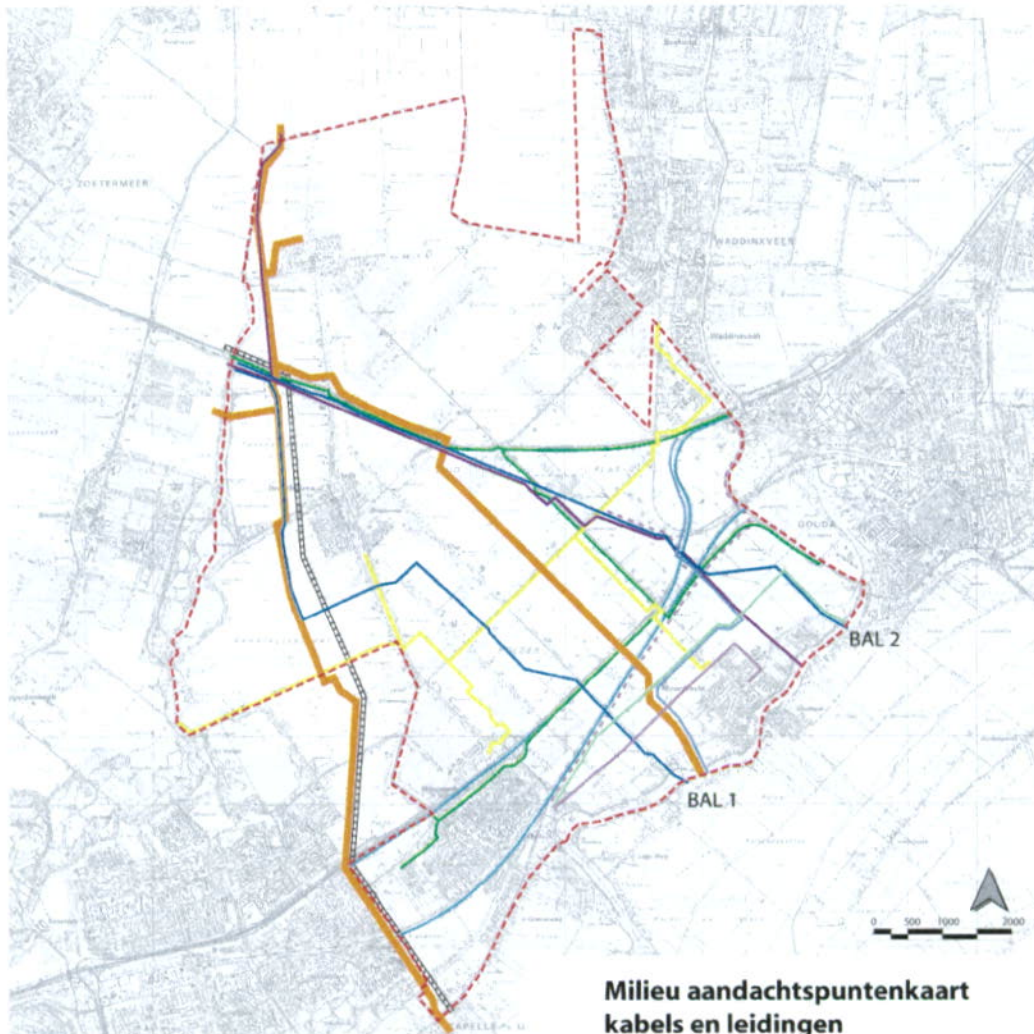
Aandachtscontour geur (wijziging waarschijnlijk)

- Geurhinderbedrijven
- Ernstige geurhinder
- Geurhinder > alleen bedrijfsterreinen

Opstelling windenergie

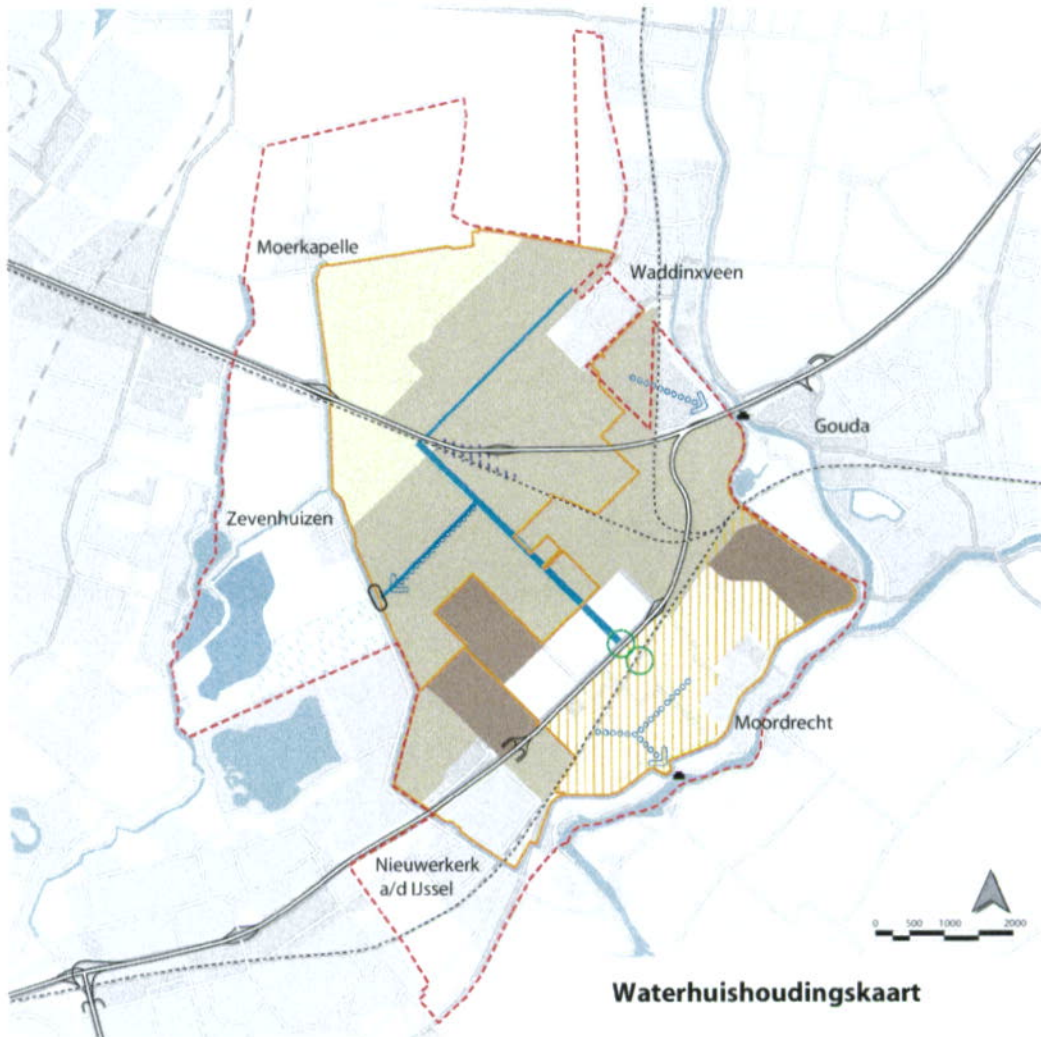
- Gewenste opstelling
- Studielocatie

Aandachtspunt: fijn stof overschrijdt de grenswaarde voor geheel Zuid - Holland

**Milieu aandachtspuntenkaart
kabels en leidingen**

<p>--- Grens ISP
regelgeving (RIVM) gaat veranderen, extra bebouwingsvrije afstanden
(weerszijde van de leiding)</p> <p>Gasunie (HTL, 36", 30")</p> <p>Gasunie (RTL)</p> <p>Brandstofleiding - defensie 12"
toetsingsafstand 35 meter, bebouwingsvrije afstand 16 m</p> <p>Rivierwatertransportleiding t.b.v. drinkwatervoorziening
Bergambachtleiding (BAL) 1: Breedte 1,4 m
bebouwingsvrije afstand 2 x 4 m weerszijde van de leiding
Bergambachtleiding (BAL) 2: Breedte 1,6 m
bebouwingsvrije afstand 2 x 9 m uit hart van de leiding</p> | <p>Hoogspanningsleiding bovengronds
zakelijk rechtstrook (bebouwingsvrij) van 36 meter aan
weerszijden vanaf hart van de leiding (& voorzorgprincipe)</p> <p>Glasvezelleidingen</p> <p>Telecomverbinding</p> <p>Electriciteit/ Telecom leiding</p> <p>Schoonwater Zoeterwoude</p> <p>Rioolpersleiding</p> <p>Rioolpersleiding in aanleg</p> |
|---|---|

Bron: Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

- grens ISP
- grenzen van geschakelde peilgebieden
- ||||| zoekgebied verbinding watersysteem onder rijksinfra
- ruimtelijke reservering gemeentelijk Nijverheidscentrum
- mogelijke toekomstige verbinding vierde tocht onder rijksinfra
- aanbevolen richting waterafvoer
- peilfixatie gewent
- recreatie water
- verbrede tochten
- grootschalige waterberging
- bestaand gemeentelijk

Indicatie benodigde wateroppervlak (%)
bij functieverandering naar wonen, werken of glas

- 5 - 10%
- ca. 10%
- ca. 15%

Bijlage C:

Brief van Provincie Zuid-Holland aan gemeenten betreffende Besluit luchtkwaliteit 2005 en de beoordeling van ruimtelijke plannen.

De brief is aan de gemeente verzonden op 27 juli 2005
(kenmerk DGWM 2005 9110.)

**burgemeester en wethouders van
gemeenten in de provincie Zuid-Holland**

ONS KENMERK	UW KENMERK	BIJLAGEN	DATUM
DGWM/2005/9110	-	2	

ONDERWERP
**Besluit luchtkwaliteit 2005 en de
 beoordeling van ruimtelijke plannen**

Geacht college,

Het Besluit luchtkwaliteit staat momenteel volop in de belangstelling. Met name de grenswaarden voor fijn stof vanaf 1 januari 2005 en voor NO₂ vanaf 2010 zijn het onderwerp van discussie, omdat deze grenswaarden op grote schaal worden overschreden en een belemmering lijken te vormen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De problemen zijn voor een belangrijk deel toe te schrijven aan het feit dat de luchtkwaliteit in Nederland niet voldoet aan de Europese normen. Voor een ander deel leidt de uitvoering van het Besluit tot allerlei vragen van juridische en technische aard. In grote lijnen zijn deze problemen er de oorzaak van dat thans gesproken wordt van een blokkade van bouwplannen.

Het Besluit luchtkwaliteit 2005 is op 22 juli 2005 in werking getreden. De Minister van VROM zal één dezer dagen bij brief nadere informatie verstrekken aan de betrokken overheden over de activiteiten die door het Rijk worden ondernomen op het terrein van wet- en regelgeving, over generieke en andere maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit, alsmede over de breed opgezette taskforce luchtkwaliteit, een samenwerkingsverband tussen de ministeries van VROM, V&W en EZ, het IPO en de VNG, welke is bedoeld om knelpunten op te lossen. Tevens zullen een aantal pilots worden uitgevoerd. Ondertussen is een wetsontwerp luchtkwaliteit in voorbereiding. Volgens de tijdsplanning zal op 12 augustus 2005 het ontwerp aan de ministerraad worden voorgelegd. De parlementaire behandeling zal vervolgens enige maanden in beslag nemen. Naar verwachting duurt het tenminste zeven maanden voordat de wet in werking treedt.

Deze brief is bedoeld om helderheid te bieden over de beleidslijn die wij geleet op het Besluit luchtkwaliteit 2005 bij de beoordeling van ruimtelijke plannen zullen hanteren voor wat betreft NO₂ en fijn stof. (I)

Deze brief ziet verder op de wijze waarop wij plannen beoordelen in situaties, waarin uitsluitend de daggrenswaarde voor fijn stof wordt overschreden (II).

Tenslotte wordt in deze brief aangegeven hoe wij de aanpak van saneringssituaties op regionaal niveau vorm wensen te geven. (III)

I. Beoordeling ruimtelijke plannen in het algemeen

Ons beleid houdt tot op heden in dat de koppeling tussen luchtkwaliteit en ruimtelijke ordening wordt gelegd door te bepalen welke bestemmingen voor luchtkwaliteit als gevoelige te beschouwen zijn én door aan te geven op welke wijze luchtkwaliteit in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen bepaald wordt. Met dit beleid wordt voorkomen dat (nieuwe) saneringssituaties ontstaan en wordt tevens bereikt dat luchtkwaliteit een volwaardig onderdeel vormt bij het inrichten van de ruimte. Het beleid is vastgelegd in de Nota Regels voor Ruimte en de daarbij behorende stukken. Voor luchtkwaliteit is een verwijzing opgenomen naar de brief van Staatssecretaris Van Geel van 30 september 2004. Deze brief is op een groot aantal punten ingetrokken, onder meer voor wat betreft de beoordeling van gevoelige bestemmingen en fijn stof. Derhalve is ook ons beleid niet meer hanteerbaar op deze punten.

Voor gebieden, waarin de grenswaarden voor NO₂ in het toetsjaar 2010 naar verwachting zullen worden overschreden is tot op heden de lijn dat in het plan gevoelige bestemmingen mogen worden geprojecteerd, als uit een door de gemeente op te stellen plan van aanpak blijkt dat in 2010 de grenswaarde niet langer wordt overschreden. Het toestaan van projecten in gebieden waar de grenswaarden in het toetsjaar worden overschreden is en blijft problematisch, omdat aan de grenswaarden moet worden voldaan. Het beleid dat geen nieuwe saneringssituaties mogen worden gecreëerd, blijft de harde kern van ons beleid. Dit beleid is immers nodig voor de bescherming van de gezondheid van mensen.

Besluit luchtkwaliteit 2005

Inmiddels is het Besluit luchtkwaliteit 2005 gepubliceerd. Het besluit biedt de mogelijkheid om voor gebieden, waarin de grenswaarden voor NO₂ (toetsjaar 2010) en fijn stof (toetsjaar 2005) worden overschreden of tengevolge van het betreffende plan worden overschreden, **een saldobenadering** toe te passen. Daarbij kan - kort gezegd - een toename van de concentratie NO₂ of fijn stof in de lucht op de ene plek worden gecompenseerd door een afname van de concentratie van deze stoffen elders. Ook verklaart het Besluit het standstillbeginsel uit de Wet Milieubeheer buiten toepassing. Tenslotte biedt het nieuwe Besluit en de nieuwe Meetregeling Luchtkwaliteit de mogelijkheid om een correctie op de grenswaarde voor fijn stof toe te passen voor zeezout en andere stoffen van natuurlijke bronnen.

Naar het zich laat aanzien is saldering geen gemakkelijke opgave en is het niet in iedere situatie een bruikbare optie. De saldobenadering is zeker van belang voor grotere infrastructurele en herstructurerings projecten. Voornamelijk lijkt de saldobenadering minder geschikt voor plannen die voornamelijk woningbouw betreffen, in verband waarmee plaatselijk het verkeer toeneemt. De mogelijkheden voor saldering zullen echter nog nader worden verkend. Staatssecretaris Van Geel heeft de Tweede Kamer toegezegd om de Kamer te informeren over dit onderwerp.

Verder blijkt uit het Besluit luchtkwaliteit 2005 dat **in principe bij ieder plan moet worden beoordeeld wat de luchtkwaliteit in het betreffende gebied** is, wat het plan daaraan toevoegt en wat de prognose is voor de luchtkwaliteit in de komende jaren. Dat vereist dus meer informatie dan wij tot heden van gemeenten verwachtten. Naar onze mening kan deze informatie in eenvoudige situaties op eenvoudige wijze worden verkregen door gebruik te maken van het CAR-model, een verkeersmodel, ontwikkeld en beheerd door het RIVM en toegankelijk via www.infomil.nl. Voor meer complexe situaties is maatwerk vereist. Daarvoor zijn andere modellen beschikbaar. Voorts achten wij het noodzakelijk dat u voor uw gemeente of voor uw regio een Plan van Aanpak Luchtkwaliteit voor zowel NO₂ als fijn stof vaststelt, waaruit uw inzet blijkt om te komen tot een betere luchtkwaliteit. (zie ook onder III)

Samengevat is het beleid dat bij ieder plan informatie moet worden verstrekt over de luchtkwaliteit in het algemeen in het betreffende plangebied, alsmede over de prognose voor de komende jaren. Daarnaast wordt staand beleid voor de beoordeling van ruimtelijk plannen voortgezet, waarbij het aspect luchtkwaliteit optimaal wordt gezien in verband met de blootstelling van mensen.

Voor de motiveringsvereisten verwijzen wij naar bijlage 1 (juridische beoordeling) en bijlage 2 (technische beoordeling).

II Beleid ten aanzien van de “daggrenswaarde” voor fijn stof

Momenteel wordt vrijwel overal in Zuid-Holland de daggrenswaarde voor fijn stof overschreden. Deze situatie dreigt te leiden tot een blokkade voor ruimtelijke ontwikkelingen, ook op locaties waar naar onze mening sprake is van een relatief gunstige luchtkwaliteit.

Wij zien goede argumenten om ruimtelijke plannen voor grote en kleine projecten te accorderen die niet of van geringe invloed zijn op de luchtkwaliteit en zijn gelegen in gebieden waarin uitsluitend de daggrenswaarde voor fijn stof wordt overschreden.

Wij nemen daarbij het volgende in aanmerking.

- Bedoelde locaties zijn gelegen in gebieden, waarin wel aan de jaargrenswaarde voor fijn stof en de andere luchtkwaliteitsnormen wordt voldaan. Deze locaties zijn meestal gelegen op een aanvaardbare afstand van relevante bronnen van fijn stof.
- Uit (statistisch) onderzoek is gebleken dat overschrijdingen van de daggrenswaarde meestal verband houden met meteorologische omstandigheden, waaronder fijn stof van buiten de regio wordt geïmporteerd. Deze omstandigheden kunnen niet of nauwelijks worden beïnvloed door maatregelen op lokaal niveau.
- De toets aan de jaargrenswaarde is leidend voor de ruimtelijke indeling van het plan. De blootstelling aan concentraties boven de daggrenswaarde verandert niet door een andere ruimtelijke indeling van het plan of een andere locatie.
- Wij verwachten dat op termijn als gevolg van maatregelen op Rijks- en provinciaal niveau de daggrenswaarde in de desbetreffende gebieden niet meer zal worden overschreden. Ons inziens mag worden aangenomen dat bouwen op deze locaties niet zal leiden tot nieuwe saneringssituaties.

Indien deze plannen aan ons worden voorgelegd, zal het betreffende plan goed moeten zijn gemotiveerd.

Genoemde argumenten kunnen een onderdeel van de motivering zijn. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de bijlagen bij deze brief.

III **Bronmaatregelen**

De grenswaarden voor NO₂ en fijn stof zijn Europese normen die zijn opgesteld voor de bescherming van de gezondheid van mensen. Een feit is dat maatregelen nodig zijn om de luchtkwaliteit in Nederland zodanig te verbeteren dat deze voldoet aan de Europese normen. Momenteel wordt nog onderzocht welke maatregelen technisch, financieel en maatschappelijk haalbaar zijn. Op Rijksniveau zullen in het Nationaal Luchtkwaliteitsplan maatregelen worden opgenomen.

Op provinciaal niveau hebben wij in februari 2005 het Plan van Aanpak fijn stof vastgesteld, op grond waarvan milieuvergunningen voor een aantal grote installaties en overslagbedrijven zullen worden aangescherpt, zodat ook wij onze bijdrage leveren aan een verbetering van de luchtkwaliteit. Het plan van aanpak voorziet ook in maatregelen bij het openbaar vervoer.

Op gemeentelijk niveau moeten gemeenten op grond van het Besluit luchtkwaliteit 2005 een actieplan opstellen. Dat plan was al vereist op grond van het Besluit luchtkwaliteit 2001 voor overschrijdingssituaties NO₂.

In het Besluit luchtkwaliteit 2005 is ten aanzien van fijn stof voor gemeenten de verplichting opgenomen om maatregelen te treffen teneinde overschrijding of dreigende overschrijding van een grenswaarde zo spoedig mogelijk te beëindigen of zoveel mogelijk te voorkomen.

Omdat het autoverkeer vaak de oorzaak is van de overschrijding van de grenswaarden voor zowel NO₂ als fijn stof in de lucht, dienen beide actieplannen te worden samengevoegd tot één actieplan. Het Besluit luchtkwaliteit 2005 voorziet in een inspraakmogelijkheid voor een ieder.

Regionale aanpak van saneringssituaties

Saneringssituaties kunnen zich voordoen binnen één gemeente, maar ook een groot gebied bestrijken. Verder zijn er vaak meerdere overheden betrokken bij de aanpak van de saneringssituaties: het Rijk (ministeries van VROM en V en W), provincies en gemeenten. Dat noopt tot gecoördineerde en gezamenlijk actieplannen.

Voor de coördinatie maken we zoveel mogelijk gebruik van de bestaande overlegstructuren. Wij zien hierbij het Bestuurlijk Overkoepelend Milieuoverleg (B-OMO) als centraal punt. In dit overleg voert de gedeputeerde voor milieu overleg met de milieuregio's. Als voorbereiding hiervoor wordt een ambtelijk vooroverleg georganiseerd, waar de regio's, het Rijk (VROM en V&W) en de inspecties zijn

vertegenwoordigd. Voor de regio's Rijnmond, Haaglanden/Leidse regio en Drechtsteden zullen de bestaande afstemmingsgroepen voor de plannen van aanpak worden geïntensiveerd.

Informatiebijeenkomst

Er zal op 30 september 2005 een informatiebijeenkomst worden gehouden over de uitvoering van het Besluit luchtkwaliteit. In deze bijeenkomst, die vooral bedoeld is voor gemeenten, zullen onder andere de plannen van aanpak NO₂ en de saldomethode besproken worden. U wordt hierover binnenkort geïnformeerd.

Voor vragen over specifieke projecten kunt u gebruik maken van bestaande contacten bij de provincie. Voor specifieke vragen over wet- en regelgeving wordt op de website van Infomil (www.infomil.nl) een helpdesk geïnstalleerd.

Als zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, zullen wij u hierover informeren.

Met deze brief, waarin wij wijzen op de noodzakelijke maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit en waarin wij ingaan op de door de Afdeling Bestuursrechtspraak gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de regelgeving, menen wij u helderheid te verschaffen over de vereisten waaraan ruimtelijke plannen dienen te voldoen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde staten van Zuid-Holland,

Bijlage 1

Juridische beoordeling

Provinciaal kader

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft bij brief van 30 september 2004 (nr. LMV 2004091308) een nadere uitleg gegeven aan het Besluit luchtkwaliteit van 11 juni 2001 (Staatsblad 2001, nr. 269). De brief betreft de beoordeling bij gevoelige bestemmingen en is opgenomen in ons beleid. Daarover hebben wij u bericht in een brief van januari 2005 over de Toepassing van het Besluit luchtkwaliteit (DGWM/2005/98). De Staatssecretaris heeft zijn brief op 19 april 2005 gedeeltelijk ingetrokken naar aanleiding van het onverplichte advies dat de Raad van State heeft uitgebracht aan de Staatssecretaris van 30 maart 2005 (nr. W08.05.0081/V). Dat heeft tot gevolg dat ook onze brief van januari 2005 niet meer actueel is.

Besluit luchtkwaliteit 2005

Het Besluit voegt nieuwe elementen toe aan het beleid:

1. de gevolgen van het plan voor de luchtkwaliteit dienen in beeld te worden gebracht;
2. hoewel de normen voor luchtkwaliteit gelden voor de buitenlucht in het algemeen, zijn de grenswaarden voor NO₂ (art. 15 t/m 18) en fijn stof (art. 20) expliciet geformuleerd voor de gezondheid van de mens.
3. de saldobenadering (art. 7, derde lid)
4. correctie zeezout e.a. (art. 5)

Ad 1. De gevolgen van het plan voor de kwaliteit van de buitenlucht.

De gevolgen van het plan voor de luchtkwaliteit dienen in beeld te worden gebracht. Voor de technische details verwijzen wij naar bijlage 2.

Ad 2 Gevoelige bestemmingen.

Naast de beoordeling van de bijdrage van het plan aan de luchtkwaliteit in het algemeen, moet worden beoordeeld of het plan voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Bij planvorming is bijvoorbeeld de afstand van belang tussen emissiebronnen en woningen en andere bestemmingen die bescherming behoeven met het oog op de gezondheid van mensen.

In het servicedocument (zie: www.pzh.nl) is het "Afwegingskader luchtkwaliteit en ruimtelijke ordening" van januari 2004 opgenomen. Daarin wordt een onderscheid gemaakt tussen gevoelige en niet gevoelige bestemmingen. Onder een gevoelige bestemming wordt in dit document verstaan:

- een dagelijks verblijf van 12 uur of langer
- de aanwezigheid van gevoelige groepen (bijvoorbeeld scholen en ziekenhuizen)
- het verrichten van fysieke inspanning in de open lucht (bijvoorbeeld sportvelden)

Dit onderscheid in zoverre niet in overeenstemming is met het Besluit luchtkwaliteit 2005, dat de grenswaarden gelden voor de buitenlucht in het algemeen. Dat neemt niet weg dat op planniveau de toets aan de grenswaarden voor NO₂ en fijn stof met het oog op de bescherming van de gezondheid van de mens relevant is. In dit verband bevelen wij aan om een onderscheid te maken tussen

- plaatsen waar mensen gedurende langere tijd verblijven
- plaatsen waar mensen gedurende korte tijd verblijven en
- plaatsen waar niet of nauwelijks mensen verblijven.

Gebieden die worden aangemerkt als gevoelige en niet gevoelige bestemmingen enerzijds en anderzijds plaatsen, waar mensen lang/kort/niet verblijven, overlapt elkaar grotendeels, maar voor een deel ook niet. Groenvoorzieningen, volkstuinen, recreatieterreinen e.a. zijn namelijk in het afwegingskader niet aangemerkt als gevoelige bestemmingen, maar behoren wel tot de bestemmingen, waar mensen verblijven en zijn dus bestemmingen die bescherming behoeven.

Wij raden u aan om in een ruimtelijk plan het onderscheid zorgvuldig te beargumenteren.

Ad 3. Saldering

Het Besluit luchtkwaliteit 2005 noemt twee vormen van een saldobenadering

Saldering onder art. 7, derde lid, onder a) houdt in dat binnen het plan zelf een toename van de concentratie van de betreffende stof in de lucht in een deel van het plangebied wordt gecompenseerd (en het liefst meer dan dat) door een afname in een ander deel van het plangebied.

Saldering als bedoeld in art.7, derde lid, onder b, betreft de situatie, waarin een toename van de concentratie van de betreffende stof in de lucht als gevolg van emissies binnen het plangebied wordt gecompenseerd door maatregelen buiten het plangebied. Bij deze maatregelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan gemeentelijke en regionale verkeersplannen, alsmede aan industriële bronnen. Bij saldering dient sprake te zijn van een functionele samenhang tussen de verschillende plannen.

Momenteel is nog weinig ervaring met de saldobenadering opgedaan. Er liggen onder meer vragen van technische aard over de wijze waarop saldering via berekeningen inzichtelijk kan worden gemaakt. Hoe dat in een concreet plan nader wordt uitgewerkt, vereist maatwerk.

In juli 2005 zal de Staatssecretaris de Tweede Kamer informeren over de invulling van de saldobenadering.

Ad 4. Zeezout

O.g.v. art. 5 mag de grenswaarde worden gecorrigeerd voor concentraties zeezout en andere stoffen die zich van nature in de lucht bevinden. In de nieuwe Meetregeling luchtkwaliteit zullen daarvoor regels worden vastgesteld.

Uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

Het afgelopen jaar heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een serie uitspraken gedaan over de grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide. Uit deze uitspraken blijkt dat in principe ieder ruimtelijk plan, dat gevolgen kan hebben voor de luchtkwaliteit, aan het Besluit luchtkwaliteit moet worden getoetst. Deze verplichting geldt in ieder geval voor structuurplannen, bestemmingsplannen en uitwerkingsplannen, alsmede voor plannen ingevolge artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Verder blijkt uit de uitspraken dat de meeste besluiten door de Afdeling zijn vernietigd, omdat deze niet dan wel onvoldoende waren gemotiveerd. Daaruit kan worden afgeleid dat een goede juridische en technische onderbouwing van een ruimtelijk plan beslist nodig is om het plan de rechterlijke toets te kunnen laten doorstaan.

Een goede motivering bevat in ieder geval een heldere niet-technische toelichting bij het technisch onderzoek.

Verder blijkt uit de uitspraken dat niet alleen het Rijk, maar ook provincies en gemeenten, beleid dienen vast te stellen met het oog op een verbetering van de luchtkwaliteit. Daaruit blijkt dat zij bij een concreet besluit moeten aantonen dat zij zich maximaal inspannen om, binnen hun mogelijkheden, maatregelen te nemen.

Informatie

- In de Bijlage bij het Besluit worden gegevens genoemd die van belang zijn voor de opstelling van het plan van aanpak NO₂.
- Handreiking luchtkwaliteitsplan van Infomil (Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer).
- Op de website van de provincie (www.pzh.nl) : het Servicedocument Afwegingskader luchtkwaliteit en ruimtelijke ordening
- Brief van de Staatssecretaris van VROM d.d. september 2004
- Ingetrokken brief over de Toepassing van het Besluit luchtkwaliteit (DGWM/2005/98)

Verder zijn bij de Directie Groen, Water en Milieu, Afd. Milieu de volgende documenten te verkrijgen

- Zonekaarten langs Rijkswegen (NO₂ 2010)
- Plan van aanpak fijn stof.
- Advies van mr. G. van der Feltz aan de provincie Zuid-Holland over luchtkwaliteit

Tenslotte zal op de website van Infomil (onderdeel van het ministerie van VROM) een help-desk installeren (www.infomil.nl).

Bijlage 2

Technische beoordeling

Op grond van het Besluit luchtkwaliteit moeten in principe alle ruimtelijke plannen worden getoetst aan het Besluit.

De toets is tweeledig

1. De beoordeling van de emissies van bronnen in het plangebied en hun invloed op de heersende concentratie van de betreffende stoffen in de lucht. Over de heersende concentratie van de stoffen in de lucht verschaft het RIVM informatie.
2. De beoordeling van het plan in het kader van een goede ruimtelijke ordening Hierop is het Afwegingskader luchtkwaliteit en Ruimtelijke Ordening van februari 2004 van toepassing.

Voor het berekenen van de invloed van verkeersbewegingen op de luchtkwaliteit (NO₂ en fijn stof) wordt veelal gebruik gemaakt van het CAR-model. Het RIVM beheert dit model, waarin meetresultaten van het landelijk meetnet zijn aangevuld met modelresultaten. Met het model kunnen ook voorspellingen worden gedaan voor een aantal jaren. De laatste versie is CAR II 4.0, het model kan worden gedownload van internet (www.infomil.nl). Het model wordt jaarlijks aangepast.

Momenteel zijn de maatregelen die thans nog worden voorbereid niet verwerkt in de huidige toekomstscenario's van het RIVM en in het CAR-model. De huidige modellen zullen worden herzien, als afspraken zijn gemaakt over de maatregelen en duidelijk is wanneer zij het beoogde effect zullen sorteren.

Beoordeling NO₂, fijn stof jaargemiddeld en daggemiddeld. De informatie die nodig is voor de beoordeling van NO₂ en fijn stof met behulp van het CAR-model:

- de huidige achtergrondconcentratie in het plangebied
- de prognose van de achtergrondconcentratie in 2010 en 2015
- de bijdrage van de bronnen in het plangebied aan de achtergrondconcentratie nu, in 2010 en 2015 met en zonder plan.
- etmaalintensiteiten van het verkeer inclusief verkeerssamenstelling in het onderzochte jaar (weekdaggemiddelden).
- de gehanteerde invoergegevens in het berekeningsmodel waarmee het onderzoek is uitgevoerd, zoals wegtype, snelheid op weg, bomen....

Per stof (NO₂, fijn stof jaargemiddeld en daggemiddeld) moet de volgende tabel worden ingevuld op relevante afstanden van de hoofdweg. Op deze manier is te zien wat de invloed van het plan op de luchtkwaliteit is. In grotere plannen is het mogelijk dat de concentratie langs verschillende wegen moet worden berekend. Dat kan bijvoorbeeld als volgt.

Stof	Nu (2004/2005)	2010	2015
achtergrondconcentratie			
Concentratie zonder plan			
5 m van weg			
10 m van weg			
25 m van weg			
Concentratie met plan			
5 m van weg			
10 m van weg			
25 m van weg			

Voor de berekening van de invloed van andere bronnen op de luchtkwaliteit is het CAR-model niet geschikt het CAR-model is evenmin geschikt voor de beoordeling van ingewikkelde binnenstedelijke situaties en plannen in de buurt van snelwegen.

Nadere informatie

Indien er vragen zijn kunt u zich richten tot de planadviseur van de provincie. Verder maken wij u attent op het voornemen van helpdesk bij Infomil worden geïnstalleerd, waarbij u terecht kan met vragen over de uitvoering van het Besluit luchtkwaliteit.